

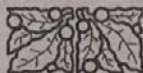
Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEV. 1.

LETNIK XXIII.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.

V LJUBLJANI, DNE 15. JANUARJA 1922.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

VSEBINA.

Dr. Basaj: Zadružna disciplina	1
Kako se skliče in vrši občni zbor?	4
Nove naredbe	12
Zadružništvo	14

Vabilo na občni zbor

**Hranilnice in posojilnice za Višnjo goro
in okolico,**

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
ki bo dne 12. febr. 1922 ob 4 uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Poziv upnikom.

Živinorejska zadruga v Ihanu, r. z. z
o. z., je na podlagi sklepa obč. zbora z
dne 14. jul. 1921 stopila v likvidacijo in
je likvidacija vpisana v zadr. register z dne
8. dec. 1921.

Likvidacijski odbor tem potom pozivlja
vse upnike, da se zglasijo v svrhu plačila
svojih terjatev.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 15 Din. na leto, za pol leta 7-50 Din., za četrt leta 3-75 Din.; za člane zvezinih zadrug po 10 Din. na leto. Posamezna številka 1 50 Din. — Izhaja enkrat na mesec.
 Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po dogovoru.

Dr. Basaj.

Zadružna disciplina.

Pravilno je, da ob novem letu pregledamo račune, potegnemo črto in napravimo bilanco pretečenega leta. Ta nam pokaže, kako smo v pretečenem letu gospodarili in kakšen je uspeh našega gospodarstva. Še bolj potrebno pa je, da se ob novem letu ozremo tudi v bodočnost, da napravimo načrt za novo leto.

Ena glavnih hib preteklega leta, lahko trdimo, je bilo pomanjkanje zadružne discipline. To dobro znate oni zadrugarji, ki delate po naših kmetijskih zadrugah: kako malo brige s strani članov za zadrugo, kako malo zadrugarske zavesti in kako malo poznanja zadrugarskih dolžnosti. Ni čudno potem, ako ti zadrugarji svojih zadružnih dolžnosti ne izpolnjujejo; saj jih niti ne poznajo. Zato pa bodi sklep za novo leto, da skušamo pri vseh zadrugah, za vse člane enako uvesti v l. 1922 čim največjo zadružno disciplino, da vedno bolj in bolj navajamo člane k zavesti dolžnosti napram zadrugi in k izpolnjevanju teh dolžnosti.

Zadružništvo je organizacija gospodarstva na načelih samopomoči in vzajemnosti. In kakor ima vsaka druga organizacija svoje zakone, svoja pravila, ima svoje zakone in svoja pravila tudi zadružništvo. Ti zakoni dajejo pravice in nalagajo dolžnosti. Pod zadružno disciplino razumemo celo-

kupnost vseh dolžnosti, ki jih ima član proti zadrugi. Da član zadruge drži disciplino, to pomeni, da izpolnjuje svoje dolžnosti napram zadrugi, da je zvest zaveden zadrugar. Naj navedemo v sledečem nekaj primerov.

Član hranilnice in posojilnice mora nalagati svoje prihranke v svoji hranilnici in posojilnici. Ako je pri njej dobil v času potrebe posojilo in sicer posojilo po nizkih obrestih, potem zahteva od njega zadružna disciplina, da nalaga pri hranilnici in posojilnici tudi svoje prihranke.

Član zadružne mlekarne je dolžan odajati mleko svojih krav v mlekarno ne samo, kadar mlekarna plačuje najvišjo ceno, ampak vedno tudi v slučaju, ako je morda cena mleka v zadružni mlekarni nekoliko nižja kot drugod. Ako zaradi par krajcarjev, ki jih dobi drugod več za mleko, krši zadružno disciplino in škoduje mlekarni, ki ne more zadostiti svojim trgovskim obveznostim vsled pomanjkanja mleka, potem je on naravnost škodljivec mlekarne in škodljivec obenem drugih zadrugarjev, kateri vsi trpijo škodo od tega, da je nekaj nediscipliniranih članov pustilo zadrugo na cedilu.

Istotako je z vsemi drugimi zadrugami, tako n. pr. s konsumnimi društvi. Član konsumnega društva je dolžan kupovati pri dru-

štvu vse potrebščine; ne sme pa se društvu izneveriti, ako je slučajno eno ali drugo blago pri trgovcu za par krajcarjev cenejše. S tem, da kupuje pri trgovcu, škoduje on zadrugi in pomaga na noge njenim nasprotnikom, škoduje pa ravno tako sebi in sozadugarjem.

Žalibog moramo priznati, da se proti zadrugi disciplini mnogo greši, da se je med zadrugarji naravnost razpasla nedisciplina.

Vzrokov za to je mnogo; glavni je pač ta, da ni prave zadrugarske zavesti, ampak samo velika sebičnost. Kjer ni vere v silo zadrugarstva, kjer ni spoznanja sedanje važnosti zadrugarstva in vere v njegovo veliko bodočnost, tam ne more uspevati zadruga disciplina.

Ljudje za malenkostne osebne koristi le preradi prodajo velike koristi, ki jih predstavlja za nje in za njih bližnjega krepka zadruga. Za skledo leče prodajo pravice prvorojenstva. Za par krajcarjev cenejše nudi samo eno vrsto blaga zasebni trgovec, pa gredo kupovat vse k njemu in pridno zabavljajo čez zadrugo, da je v zadrugi vse dražje, dasi jim je mogoče zadruga dosedaj vedno nudila cenejše blago in so se tega tudi posluževali in je le slučajno pri kaki vrsti blaga mogel zasebni trgovec nuditi nižje cene. Za par krajcarjev pri eni vrsti blaga pa se trgovec desetkratno oškoduje s tem, da primerno zaračuna drugo blago in če treba profitira tudi še pri meri in vagi. Za par krajcarjev taki ljudje prodajo velika načela zadrugarstva, se izneverijo zadrugi zvestobi in pri domišljeni koristi delajo svojo škodo, škodo zadrugi in škodo drugim, za drugarjem. To je že več kot kratkovidnost, to je zaslepljenost.

Ali ti ljudje ne pomislijo, da že itak težki položaj zadruga še bolj otežkočujejo? Zadruga se ima na žalost boriti na dva fronta:

s svojimi nasprotniki, med katerimi so danes posebno zagrizeni trgovci (oni že vedo, zakaj) in pa z nezavednostjo svojih članov, ki delajo samo po liberalnem načelu: „vsak zase, Bog za vse“ in kršijo zadrugo disciplino.

Ali zahtevate, da zadruga dela čudeže? Biti boj na dva fronta, zlasti težki konkurenčni boj s kapitalističnim trgovstvom, zraven pa imeti nedisciplino, ali recimo naravnost izdajstvo v lastnih vrstah, ali mislite, da je to lahek položaj za zadrugo in ali mislite, da more v takem položaju zadruga uspevati?

Da, da, govorimo brez olepšavanj! Izdajstvo je to v mnogih slučajih, kar delajo člani napram svoji zadrugi in ne samo kratkovidnost in zaslepljenost. Izdajstvo, storjeno radi navideznega dobička ali radi preprijaznega lica trgovca, radi užaljenega ponosa, ker ta ali oni ni bil izvoljen v načelstvo, ali radi osebnega prepira s kakim članom zadruga oziroma s kakim odbornikom. O kako malenkostni oziri! — In kako resnični!

Saj nam ni treba tako globoko misliti, da postanemo zavedni in prepričani zadrugarji. Ako smo zavedni in prepričani zadrugarji, potem gotovo ne bomo več kršili zadrugne discipline.

Samo to le pomislimo: zadruga je naša in nikogar drugega. Kar za zadrugo storimo, storimo zase. Zadrugina korist je naša korist, zadrugina škoda je naša škoda. Ako torej sebi dobro hočemo, moramo dobro hoteti zadrugi.

Kdor opazuje razmere v delavskih krajih, mora priznati, da delavske zadruga v splošnem mnogo boljše uspevajo nego kmetijske zadruga in da ima na drugi strani pa delavstvo tudi večji dobiček od svojih zadrug nego kmet. Zakaj to?

Delavci poznajo veliko bolj zadrugo disciplino, nego jo poznajo kmetje. Delavci,

ako so enkrat pristopili kot člani h konsumnemu društvu, potem na tem tudi držijo in vedno in povsod sami podpirajo svoje konsumno društvo, zahtevajo pa to tudi od svojih tovarišev. Lahko rečemo, delavci so kakor močna železna veriga, ki ne izpusti več tega, kar je oklenila. Zato pa delavski konsumi izborno uspevajo in so navadno močna opora politične delavske organizacije. Delavec se je v dolgi borbi s kapitalizmom naučil ceniti moč organizacije in se naučil glavnega načela organizacije, da je moč organizacije odvisna od zavesti in discipline pojedincev.

Ako pa opazujemo kmetijske zadruge, vidimo v splošnem veliko žalostnejšo sliko, kar se tiče združne discipline in uspeha zadrug, nego med delavci. Kmet je še žalibog premalo zaveden in premalo zna ceniti moč in pomen gospodarske organizacije. Kakor politično, tako je tudi gospodarsko neorganiziran, razvit individualist, ki skoro ne vidi preko plota svoje hiše in se ne briga za to, kar se godi izven mej njegovega zemljišča. Kmet nima še izkušenj v organizaciji. In vendar bi mu trdna stanovska organizacija prinesla velike koristi, trdna gospodarska organizacija pa bi ga šele gospodarsko osvobodila, ga napravila neodvisnega od cvetočega prekupštva in ga napravila zares gospodarja čez to, kar pridelava.

To, kar smo sedaj govorili o zadrugarjih napram zadrugi, to velja tudi za posamezne zadruge napram svoji matici, napram Zadrugi zvezi. Tudi zadruge imajo kot članice Zadrugne zveze gotove pravice in gotove dolžnosti. Zadruge imajo v Zvezi predvsem svojo revizijsko oblast, ker sicer podleži sodni reviziji. Dalje jim je Zveza v vsaki priliki prvi pomočnik, svetovalec in brezplačni odvetnik v vseh zadevah s političnimi in davčnimi oblastmi, z registračkim sodiščem in s finančnimi oblastmi.

Zadruge naj se obračajo na Zvezo za nasvet in pojasnilo, ako jim ni kaj jasno ali ako jim hočejo naprtiti neopravičena bremena.

Zato pa so z druge strani zadruge dolžne izpolnjevati svoje dolžnosti napram Zvezi, držati se združne discipline. Zlasti imajo hranilnice in posojilnice dolžnost nalagati odvišen denar pri Zvezi. Zveza je to zahtevala vedno od svojih članic in to zahtevala tudi za naprej. Tu ni mogoče popuščati, tu ne sme biti nobenega obzira. Ako Zveza hoče v resnici vršiti izravnavo denarja med hranilnicami in posojilnicami, potem mora predvsem zahtevati, da se odvišen denar nalaga pri Zvezi. Le tedaj je Zveza v stanju izpolnjevati nadaljno nalogo izravnave in dirigirati naložene odviške tja, kjer jih druge zadruge nujno rabijo in je dana za nje primerna garancija.

Kaj mislite, da ni mnogo, mnogo zadrug, ki imajo od Zveze kredite in mnoge izmed njih primeroma zelo visoke kredite? Zadruge, ki imajo danes odvišen denar, pa ga nalagajo pri bankah, škodujejo ne samo Zvezi, ampak zlasti tistim zadrugam, ki bi ta odvišen denar potrebovale. Naj bi take zadruge, ki danes nalagajo svoje odviške pri bankah, premislile, da lahko čez leto dni ali prej same potrebujejo kredite. Ali jih bodo tedaj iskale tudi pri bankah? In ako jih dobijo, kakšne obresti bodo plačevale za te kredite in kakšne garancije bodo morale dati banki? Banke, kot zavodi za posredovanje trgovskega kredita, bodo postopale po čisto trgovskem načelu, dobiti za se kar največji dobiček in ako pride ta zadruga v težki položaj, ta težki položaj še primerno izkoristiti v dosego večjega dobička, gotovo pa ne bodo imele nobenih ozirov, kakoršni so po večini merodajni med združništvom in kakoršne je Zadrugna zveza do danes vedno upoštevala. Naj se torej one hranilnice in posojilnice, ki hočejo danes povišati svoje

dohodke z naložbami pri bankah, ne obračajo v težkih urah na Zvezo. Ako ne poznajo zadružne discipline danes, jih Zveza ne bo hotela poznati jutri, ko bodo potrebovale pomoči.

Roka roko umiva, obe pa obraz, pravi slovenski pregovor. Nazorno je v tem pregovoru izraženo načelo vzajemnosti, vzajemne samopomoči. Zadruga zna, da danes doprinaša žrtve, to pa v zavesti, da bo mogoče jutri sama pomoči potrebna in bodo doprinašali žrtve drugi. Beda ne počiva in gre

neprestano okoli. Danes je na vrsti eden. Pomagajmo v zavesti, da smo jutri lahko na vrsti že sami.

In ravno Zadružna zveza je tisti veliki zaklad, v katerem se kakor v velikem rezervarju nabirajo vaše male žrtve, da so pripravljene za pomoč vsaki zadrugi brez ozira.

Zato pa naj bo za novo leto naš trden sklep, da se hočemo v bodočem letu bolj kakor dosedaj držati zadružne discipline, da hočemo v tem oziru postati pravi zavedni in požrtvovalni zadrugarji.

Kako se skliče in vrši občni zbor?

Kakor običajno vsako leto podajamo tudi v današnji številki v naslednjem kratko navodilo, kako naj se skliče občni zbor, kako naj se vrši in kaj je treba storiti po občnem zboru.

Skliče se občni zbor tako, kakor zahtevajo pravila. Pri raznih zadrugah obsegajo pravila o tej stvari zelo nejednake določbe, tako na primer, da se razglasi občni zbor po določenih časnikih, z oklicem pred cerkvijo ali da se občni zbor razglasi z razpisom, ki se nabije v poslovnem prostoru zadruga, itd. Naj bo način razglasitve ta ali oni, vedno se je treba strogo držati določb, ki so navedene v pravilih, kako naj se skliče občni zbor. V nasprotnem slučaju bi bil občni zbor neveljaven in bi ga bilo treba še enkrat sklicati.

V dotičnem razglasu naj se navede dan, katerega se ima občni zbor vršiti, dalje kraj, kjer se bo vršil in čas, ob katerem se bo pričel. Poleg tega je treba navesti vse predmete, o katerih se bo sklepalo, ali — kakor pravimo — treba je občnemu zboru določiti dnevni red, spored.

Opozoriti nam je tukaj na § 30 zadružnega zakona, ki se glasi: „Občni zbor se

ima sklicati na ta način, kakor je to določeno v pravilih. Namen občnega zbora se mora ob sklicanju vselej naznaniti. O predmetih, katerih razpravljanje ni bilo na ta način naznanjeno, se ne more sklepati; od tega je izvzet le sklep glede na občnem zboru stavljenega predloga, da naj se skliče izreden občni zbor. Za stavljenje predlogov in za razpravljanje brez sklepanja ni treba oznanila.“

Običajne točke dnevnega reda so naslednje: 1.) Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2.) Poročilo načelstva. 3.) Poročilo nadzorstva. 4.) Potrjenje računskega zaključka za preteklo poslovno leto. 5.) Razdelitev čistega dobička (kjer je to dopustno po pravilih). 6.) Volitev načelstva. 7.) Volitev nadzorstva. 8.) Prememba pravil. 9.) Poročilo o izvršeni reviziji. 10.) Slučajnosti.

Predno se začne razpravljati o posameznih točkah, naj predsednik konstatira, da je bil občni zbor pravilno sklican in da je sklepčen. Nato naj imenuje zapisnikarja in morebitne overovatelje, če je v pravilih predpisano, da se morajo imenovati overovatelji.

Kedaj je občni zbor pravilno sklican, o tem smo ravnokar govorili. Sklepčen je pa tedaj, če je navzočih toliko članov, kolikor je določeno v pravilih. Če bi ne bilo v pravilih glede sklepčnosti ničesar ugotovljenega, je občni zbor sklepčen, ako je navzoč najmanj deseti del članov (§ 31. zadr. zak.). Le tedaj, kadar se vsled nesklepčnosti prvega občnega zbora vrši drug občni zbor, se more veljavno sklepati ob vsakem številu pričujočih zadružnikov (§ 32 zadr. zak.).

V zapisniku, ki se vodi o občnem zboru, naj se vselej ta izjava predsednikova izrečno omeni. Če je bil občni zbor razglašen v kakem časniku, naj se navede številka in ime dotičnega lista in datum izdanja. Glede sklepčnosti pa naj se zabeleži, koliko ima zadruga članov in koliko je od teh navzočih. To je potrebno zaradi tega, ker se mora prepis zapisnika poslati raznim oblastem, ki morejo le na podlagi zapisnika presoditi, če so bili sklepi veljavni ali ne.

Ko se je to konstatiralo, se preide v podrobno razpravo o posameznih točkah dnevnega reda.

V imenu načelstva naj poroča predsednik ali kak drug odbornik o delovanju zadruga v pretekli poslovni dobi. Omeni naj se, če je zadruga napredovala ali nazadovala in če ni bilo uspeha, kakšni so bili vzroki, ki so ovirali zadrugino delovanje. Opozori naj člane na dolžnosti, ki jih imajo do zadruga, naj bodo zvesti, zanesljivi in vestni zadružniki itd.

Nadzorstvo naj poroča, kako je poslovalo in pregledovalo delovanje načelstva in koliko je imelo sej ter naj slednjič stavi predloge glede absolutorija načelstvu, glede odobritve računskega zaključka in glede morebitne razdelitve dobička pri tistih zadrugah, pri katerih se sme čisti dobiček po pravilih deliti.

Računski zaključek, ki obsega sa-

me suhoparne številke, naj se članom nekoliko natančneje obrazloži. Zlasti važnejšim postavkam naj se doda nekaj pojasnil, da dobe zadružniki več vpogleda v gospodarstvo zadruga.

Pri volitvi načelstva in nadzorstvo naj se zopet natanko upoštevajo določbe pravil. Če je kak odbornik med letom izstopil iz načelstva in mu je bil po sklepu skupne seje načelstva in nadzorstva izbran naslednik, opravlja ta svoje posle samo do prihodnjega občnega zbora in je tedaj potrebna dopolnilna volitev za mesto prvega (izstopivšega) odbornika.

Vsi oni odborniki, ki so izstopili, naj se v zapisniku navedejo imenoma in ravno tako je imenoma navesti tiste, ki so bili sedaj izvoljeni v načelstvo. Navede naj se tudi njih stan in bivališče. Ako se volitev ni izvršila soglasno, je tudi povedati, s kolikimi glasovi so bili posamezni odborniki izvoljeni.

Kedaj se sme voliti z vzklikom, o tem imajo navadno pravila natančnejšo določbo. Ako bi pa v pravilih take določbe ne bilo, je volitev z vzklikom dopustna le, če nihče ne ugovarja.

Za izpremembo pravil zadostuje v nekaterih slučajih navadna večina navzočih članov, v nekaterih se zahteva posebna večina oddanih glasov, zlasti za razdružitve zadruga. Tudi te določbe pravil je treba vedno upoštevati. Izpremembo pravil je treba v zapisniku dobesedno zabeležiti, pri čemer naj se navedejo posamezni paragrafi pravil, ki so se izpremenili, oziroma odstavki teh paragrafov in pa natančno besedilo, kako se bo dotično mesto v pravilih odslej glasilo. Zna se pa zgoditi, da bi registracijska sodnija kake take premembe ne hotela vpisati v zadružni register, češ da je v nasprotju z zadružnim zakonom. Zato priporočamo zadrugam, da naj nameravane izpremembe

poprej naznanijo svoji zvezi in jo vprašajo za svet, če bi bila taka in taka izprememba dopustna in umestna.

Revizijskega poročila naj nobena zadruga ne pozabi djati na dnevni red, če je bila v dotični poslovni dobi izvršena revizija in je zadruga revizijske spise že prejela. Drugače utegne sodnija načelstvu naložiti občutne globe. Revizijsko poročilo se mora na občnem zboru v celoti prebrati.

Slučajnosti, raznoterosti, nasveti, prosti razgovor ali kakor se že imenuje ta točka, ki se navadno dene na zadnje mesto vsporeda, je določena samo za morebitne razprave. Marsikje mislijo, da se more pri tej točki sklepati o vsem, kar ni bilo že v ostalem dnevnem redu obseženo. Pa ni res! Kakor smo videli iz § 30. zadr. zak., mora biti vsak predmet, o katerem naj se pri občnem zboru sklepa, v dnevnem redu jasno in točno naveden. Pač pa je dopustno, da se pri tej točki samo razpravlja o stvareh, ki že prej niso prišle v razgovor.

Občni zbor vodi navadno načelnik ali njegov namestnik, oziroma tista oseba, ki je v to določena po pravilih. Če bi ne bilo v pravilih nobene določbe v tem oziru, smejo združniki iz svoje srede izbrati predsednika občnemu zboru.

O občnem zboru je voditi poseben zapisnik (§ 34. zadr. zak.), v katerega je treba vpisati vse sklepe občnega zbora. Zapisnik je v smislu zakona na pol javna knjiga, ker imajo vsi združniki in upravne oblasti pravico, da smejo vanj vpregledati. Zapisnik naj se ne vodi preobširno, vendar pa tudi ne prekratko. Poda naj v glavnih potezah zadostno sliko o vsem, kar se je godilo pri občnem zboru. Zapisnik je treba podpisati tako, kakor določajo pravila; navadno ga podpišeta predsednik in zapisnikar, oziroma če je bil imenovan kak overovatelj, tudi le-ta.

Vzorec za zapisnik je dobiti pri Združni zvezi.

Zapisnik je treba voditi zelo natančno. Kakor smo že omenili, je treba zapisnik v prepisu poslati raznim oblastem, ki na podlagi istega presojujejo, ali so bili sklepi občnega zbora pravilni ali ne. Ako zapisnik ni sestavljen pravilno, se vloga vrne zadrugi in tako nastanejo nepotrebne sitnosti in stroški, včasih je treba celo sklicati drug občni zbor. Zato zadrugam nujno priporočamo, naj se ob vpisovanju zapisnika ravnajo po vzorcu, ki ga je izdala Združna zveza.

V naslednjem priobčujemo kratek vzorec, kako je treba voditi zapisnik o občnem zboru.

Zapisnik

o rednem občnem zboru Kmečke hranilnice in posojilnice v Zagorici, registrovane zadruga z neomejeno zavezo, ki se je vršil dne 10. marca 1922.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1921.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Predseduje načelnik Josip Hren, ki otvori ob pol štirih popoldne občni zbor ter konstatira sklepčnost, ker ima zadruga 136 članov in je od teh 47 navzočih. Nadalje konstatira, da se je ta občni zbor pravilno sklical in sicer v listu „Narodni Gospodar“, št. 2, z dne 15. februarja 1922 (ali: z razpisom na uradni deski v poslovnem prostoru, ali: z oklicem pred župno cerkvijo

v . . . . , ali: s pismenimi vabili, ki so se doposlala vsem članom, kakor pač določajo pravila).

Zapisnikarja imenuje predsednik občnega zbora člana Franceta Mlakar.

Nato se preide k pojedinim točkam dnevnega reda.

Ad 1.

Zapisnik o zadnjem občnem zboru se prečita in soglasno odobri.

Ad 2.

V imenu načelstva poroča načelnik sledeče: Zadruga je v minolem letu znatno napredovala vkljub raznim oviram. Število članov se je zvišalo od 123 na 136, denarni promet se je precej pomnožil, stanje hranilnih vlog je nekoliko napredovalo, toda ne tako kakor v prejšnjih dobah, ker so vlagatelji vsled nepovoljne letine dvignili precej svojih prihrankov. Prošnje za posojila so prihajale v večjem številu nego v prejšnjih letih; večini prošnikov je načelstvo dovolilo posojila, vendar pa je bilo treba nekatere zavrniti, deloma ker bi posojila ne bila povsem varna, deloma ker je bila druga že močno izrabila svoje naložbe. Načelstvo je imelo 24 sej, v katerih so se reševale tekoče zadeve.

V imenu nadzorstva poroča njega predsednik Anton Škulj, da je nadzorstvo v štirih sejah obravnavalo poslovanje načelstva, med letom sta pa večkrat nenadoma dva člana nadzorstva pregledala knjige in blagajno in našla vse v najlepšem redu. Nadzorstvo se je prepričalo, da je načelstvo vestno izpolnjevalo svoje dolžnosti in zato predlaga, da se mu podeli absolutorij. Ta predlog se soglasno sprejme.

Ad 3.

Tajnik prečita računski zaključek za leto 1921 in pojasni podrobno posamezne po-

stavke. Predsednik nadzorstva poroča, da je nadzorstvo pregledalo računski zaključek in našlo, da se popolnoma strinja s knjigami, nakar se računski zaključek soglasno odobri.

Ad 4.

V smislu pravil izstopita iz načelstva Janez Hočevnar, posestnik v Zagorici in Janez Novak, posestnik v Srednji vasi, oziroma vsled preselitve g. Valentin Oblak, učitelj v Podgori in se izvolijo v načelstvo z 39 izmed vseh, t. j. 41 oddanih glasov prejšnja odbornika Janez Hočevnar, posestnik v Zagorici in Janez Novak, posestnik v Srednji vasi, na novo pa Janez Strnad, posestnik in trgovec v Zagorici. Imenovani izvolitev sprejmo.

Ad 5.

Iz nadzorstva izstopita Franc Zalar in Ignacij Miklič, ki se zopet izvolita. Imenovana izvolitev sprejmeta.

Ad 6.

Sklene se soglasno prememba pravil in sicer v § 28.

V § 28. prvega odstavka prvi stavek naj se v bodoče glasi: „Redni občni zbor se sklicuje enkrat v letu in sicer najkasneje do konca meseca aprila.“

Ad 7.

Prečita se dobesedno zapisnik o reviziji, ki jo je izvršil revizor Zadrुžne zveze v Ljubljani g. N. N., v času od . . . . do . . . . in pa od Zadrुžne zveze v Ljubljani doposlana rešitev revizijskega poročila.

Ad 8.

Pri slučajnostih izraža član I. I. željo, da bi posojilnica napravila uradne dneve tudi v onih dneh, ko se na njenem sedežu vrše semnji. Načelnik izjavi, da se bo ta nasvet upošteval.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zaključí predsednik občni zbor.

V Zagorici, dne 10. marca 1922.

Fr. Mlakar,	Iv. Perko.	Jos. Hren,
zapisnikar.	Jan. Kralj.	načelnik.

Opomba: Kadar se po tem izvirniku napravi prepis, morata istinost prepisa s lastnoročnimi podpisi potrditi dva člana načelstva. V tem slučaju se konec prepisa glasi takole:

V Zagorici, dne 10. marca 1922.

Fr Mlakar l. r.,	Iv. Perko l. r.	Jos. Hren l. r.,
zapisnikar.	Jan. Kralj l. r.	načelnik.

Z ozirom na ministrsko odredbo z dne 23. maja 1895' drž. zak. št. 74, potrjujeva, da se ta prepis dobesedno sruja z izvirkom.

Janez H. čevár,	Odtisek	Jos. Hren,
odbornik.	štamplije.	načelnik.

Pripomniti imamo tudi, da je prav umestno in priporočljivo, če se z občnim zborom združi poljudno predavanje o kakem primernem predmetu.

Omeniti nam je še nepravilnost, ki se je vgnezdila pri mnogih zadrugah, namreč to, da se občni zbor ne vrši v tistem času kakor zahtevajo to pravila, zira zakon. V § 32. zadr. zakona je izrečno predpisano, da mora načelstvo vsake zadruga tekom prvih šestih mesecev vsakega poslovnega leta oznaniti računski zaključek preteklega poslovnega leta z bilanco vred. Računski zaključek pa je samo takrat veljaven, če ga je odobril občni zbor. Pri onih zadrugah, ki sklepajo svojo upravno dobo z dnem 31. decembra, se mora torej občni zbor vršiti najkasneje do konca meseca junija vsakega leta. Če je pa v pravilih določena krajša doba, držati se je tega roka.

Vloge zadrug po občnem zboru.

Po izvršenem občnem zboru morajo zadruga napraviti razne vloge in jih predložiti pristojnim oblastvom. Take vloge so:

I. Vloga na trgovsko sodišče,

s katero se predlaga sodišču izbris izstopivših, oziroma vpis novih odbornikov in vpis morebitne premembe pravil.

Tiskovino za to vlogo je dobiti pri Zvezi.

Novi odborniki morajo na tej vlogi dati legalizirati svoj podpis. Po začasnem zakonu o državnih trošarini, taksah in pristojbinah z dne 27. junija 1921 so predpisi za legalizacijske pristojbine izpremenjeni. Dočim se je doslej podpis smatral brez ozira na število podpisujočih odbornikov kot en (kolektiven) podpis in se je temu primerno plačala le ena pristojbina, se odslej zahteva ob legalizaciji za vsak podpis posebej pristojbina 5 Din. Kolikor odbornikov legalizira svoj podpis, tolikokrat po 5 Din. je treba kolkov ob legalizaciji; n. pr. če da legalizirati samo en odbornik svoj podpis, je treba plačati kolek za 5 Din., če sta dva odbornika 10 Din., če so trije odborniki 15 Din. itd.

Tudi glede kolkovanja vloge (prošnje, predloga) same je omenjeni začasni zakon uvedel nove predpise. Dočim se je doslej plačevala enotna taksa za 3 Din., veljajo sedaj sledeči predpisi:

1. Vloga sama se kolkuje s kolkom za 2 Din.

2. Poleg tega je djati na vlogo toliko kolkov po 5 Din., za kolikor odbornikov se prosi za izbris.

3. Dalje je vlogo opremiti s tolikimi kolki po 5 Din., za kolikor odbornikov se prosi za vpis.

4. Če se je izpremenila tvrdka zadruga in se prosi za vpis dotične izpremembe, se mora v tem slučaju vloga kolkovati še s kolkom za 20 Din.

5. Priložiti je v posebnem ovoju (ne nalepiti na vlogi!) še nadaljni kolek za 5 Din., katerega sodišče dene na oni izvod sodnega

sklepa o vpisu nastalih izprememb, ki ga pošlje v objavo „Uradnemu listu“.

Vzemimo primer, da sta pri neki zadruzi izstopila dva odbornika in dva bila na novo izvoljena. Vlogo na sodišče je treba v tem slučaju kolkovati: a) vlogo samo s kolkom za 2 Din., b) za izbris dveh izstopivših odbornikov kolek za 10 Din., c) za vpis dveh novih odbornikov kolek za 10 Din.; skupaj torej kolkov za 22 Din., ki se morajo na vlogi prilepiti. Povrh tega je treba še priložiti 1 kolek za 5 Din.

Kot prilogo je tej prošnji pridejati prepis zapisnika o občnem zboru ter ga opremiti s kolkom za 50 p. Prepis zapisnika se lahko priloži samo v izvlečku o tistih točkah, ki se nanašajo na izvolitev novih odbornikov in izpremembo pravil. V prošnji za vpis premembe pravil je navesti samo, kateri paragrafi pravil so se izpremenili, do čim mora iz zapisnika o občnem zboru, oziroma iz prepisa biti natančno razvidno besedilo, kako naj se izpremenjene, oziroma na novo privzete določbe pravil odslej glase.

Kakor povsod pri prepisih, morata tudi tukaj na koncu dva odbornika potrditi z lastnoročnimi podpisi, da se prepis strinja z izvirnikom. Poleg teh podpisov se pritisne zadrugina stampilja.

V slučaju, da so se izpremenila pravila, se registracijsko sodišče v Ljubljani ne zadovolji, da bi istinost prepisa zapisnika o občnem zboru potrdila dva odbornika, ampak zahteva v takem primeru sodno ali notarsko poverbo prepisa. Registracijska sodišča v Novem mestu, Celju in Mariboru doslej niso zahtevala, da bi se moralo ob izpremembi pravil predlagati sodno ali notarsko poverjene prepise zapisnikov o občnem zboru, na katerem je bila sklenjena prememba pravil.

II. Vloga na okrajno glavarstvo,

s katero se tekom 8 dni po izvršenem občnem zboru predložita dva izvoda računskega zaključka, ki je bil odobren na zadnjem občnem zboru, in pa celoten prepis zapisnika o občnem zboru. Tiskovino je dobiti pri Zadrुžni zvezi. Vloga je prosta kolka in ravnotako priloženi prepis zapisnika o občnem zboru (§ 7. zak. z dne 21. maja 1873, drž. zak. št. 87). To vlogo je treba napraviti vsled določbe § 35 združnega zakona. Prepis zapisnika o občnem zboru morata na koncu overoviti dva člana načelstva, t. j. potrditi s svojim podpisom, da se prepis strinja z izvirnikom.

Za slučaj, da so se na občnem zboru izpremenila pravila v kaki točki, se mora izprememba naznaniti okrajnemu glavarstvu — v kar služi ista tiskovina — ter se mora to zgoditi najkasneje v 8 dneh potem, ko je bila prememba vpisana v združni register. Tudi ta vloga je prosta kolka. Obe vlogi se pa lahko tudi združite v eno, tako da je manj pisarij.

III. Napoved za odmero pridobnine.

To napoved morajo one zadruge, ki so podvržene pridobninskemu davku, na Kranjskem vložiti pri davčni administraciji v Ljubljani, na Štajerskem in bivšem Koroškem pa pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru.

Z ozirom na pridobnino delimo zadruge v tri vrste, namreč: 1.) v zadruge, ki so pridobnine popolnoma proste; 2.) v zadruge, ki so pridobnine pogojno proste; 3.) v zadruge, ki nimajo glede pridobnine nobenih ugodnosti.

1.) Pridobninskega davka so popolnoma oproščene rajfajznovke (§ 84 e) zak. z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220). Oproščene so dalje popolnoma pridobnine „zadruge in družbe kmetovalcev za skupno

nabavo semen, gnojil, plemenske živine, strojev in orodja in drugih kmetijskih proizvodnih potrebščin, če se čisti dobiček ne razdeljuje," dalje take zadruga (t. j. zadruga in združbe kmetovalcev) za skupno predelovanje in vnovčenje samopridobljenih kmetijskih pridelkov, toda z istimi omejitvami, katerim je podvrženo oproščene posameznega kmetovalca od splošne pridobnine (§ 84 f, istega zakona). Semkaj spadajo zlasti mlekarke, vinarske, strojne, živinorejske zadruga, če imajo v svojih pravih določbo, da se sprejemajo za člane samo kmetovalci, druge osebe pa le izjemoma v toliko, kolikor je to potrebno za boljše vodstvo združnega poslovanja.

2.) Pogojno oproščene pridobninskega davka so zadruga, ustanovljene in registrirane v smislu zakona z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70, in sicer:

Produktivne zadruga, četudi svoje izdelke nečlanom prodajajo (vendar pa morajo člani sami izvrševati dotična dela, oziroma morajo člani sami dajati glavne snovi za predelovanje); dalje posojilnice (ki niso rajfajznovke) in kreditna društva, konsumna društva, sirovinska društva, četudi blago od nečlanov kupujejo, skladiščne in prodajalne zadruga, čeprav prodajajo izdelke svojih članov tudi nečlanom, stavbinska društva, stanovanjske zadruga itd.

Vse te tukaj navedene zadruga pa morajo temeljiti na načelu samopomoči in morajo omejevati svoje poslovanje po pravih in dejanski na svoje lastne člane, kateri zahtevi pa je zadoščeno, če n. pr. posojilnice (ki niso rajfajznovke) le svojim članom posojila dajejo, konsumna društva le svojim članom prodajajo itd.

Te zadruga so pridobnine popolnoma proste pod pogojem, da

čisti dobiček, izračunan po določenih pridobninskega zakona, ne presega 1200 K. Če je čisti dobiček višji, predpiše se pridobninski davek, ki znaša: od 1200 K do 2800 K 2 5 %, od 2800 K do 5000 K 3 %, od 5000 K do 40.000 K 3 5 %, od 40.000 K do 100.000 K 4 %, nad 100.000 K 5 % čistega donosa.

3.) Oproščene niso pridobninskega davka zadruga, ki so bile navedene pod 2), ako svojega delovanje ne omejujejo na člane, na prim. če konsumno društvo prodaja tudi nečlanom, če posojilnica (ki ni rajfajznovka) tudi nečlanom daje posojila itd. Vendar pa uživajo tudi te vrste zadrug glede pridobninskega davka gotove ugodnosti, ako se njihovo delovanje giblje v zakonitih mejah in ako je v skladu s pravi. Pod temi pogoji se tem zadrugam odmeri pridobninski davek: do 2800 K čistega donosa 4 %, od 2800 K do 5000 K 5 %, od 5000 K do 10.000 K 6 %, od 10.000 K do 20.000 K 8 %, nad 20.000 K 10 % čistega donosa.

Zadrugam, ki bi poslovale proti določbam svojih pravi ali bi se ne držale zakonitih mej, se predpiše 10 % čistega donosa kot pridobninski davek. Tak slučaj bi n. pr. nastopil, ako bi bilo v pravih zadruga določeno, da sme poslovati samo s svojimi člani, dejansko pa bi poslovala tudi z nečlani.

Zadruga, ki so navedene pod 2) in 3), morajo vsako leto v 14 dneh po odobrenju računskega zaključka, najkasneje pa v prvih 6 mesecih po preteku poslovnega leta vložiti pri pristojni davčni oblasti napoved za pridobnino. Ako se napoved ne predloži pravočasno, sme davčna oblast naložiti kazen zaradi nereda.

Zadrugam, ki so pridobnine popolnoma proste (tiste, ki smo jih navedli pod točko 1), ni treba predlagati

napovedi za pridobnino. — Dostikrat pa se zgodi, da davčne oblasti tudi od takih zadrug zahtevajo napoved o pridobnini. Zadruga naj v takem slučaju doloži davčni oblasti le en izvod svojih pravil in naj opozori na odredbo finančnega ministrstva z dne 23. maja 1898, št. 25.421; če bi pa davčna oblast ne mogla, oziroma ne hotela na podlagi pravil pripoznati davčne prostosti, potem je treba vložiti popolno napoved.

Tiskovine za napoved za pridobnino je dobiti pri davčnih uradih (obrazec E k čl. 52).

Napoved se napravi sledeče:

Na prvi strani se navede na prostoru, ki je za to določen, natančno besedilo tvrdke in sedež zadruge, spodaj se napiše leto, za katero se vlaga napoved. Približno v sredini prve strani se pritisne zadrugina stampilja in se poleg njenega odtisa podpišeta dva odbornika.

Na drugi in tretji strani se izpolnijo stolpci 2, 6, 7, 8, 9 in po potrebi še stolpec 19. Tiskovina ni prirejena samo za zadruge, ampak tudi za razna druga podjetja, ki so podvržena javnemu polaganju računov in vsled tega obsega nekaj stolpcev, ki za zadruge ne prihajajo v poštev. Taki stolpci so, 3, 4 in 5, ki se nanašajo le na podjetja, ki imajo podružnice, katerih pa nobena naša zadruga nima. Zato stolpcev 3, 4 in 5 ni treba izpolniti. Prav tako ni treba izpolniti stolpcev 10 do vštetega 18. Ako posluje zadruga samo s svojimi člani, naj se to zabeleži v opombi (stolpec 19).

V stolpcu 2 se navede še enkrat tvrdka zadruge in sedež. Če ima zadruga kake poslovalnice ali prodajalne (kar ni istovetno s podružnicami), izven svojega sedeža, je navesti imena dotičnih krajev. — V rubriki 6 („dohodki“) se zabeleži končna vsota dobička iz računa o izgubi, v stolpcu 7 („stroški“) se navede vsota izgube iz računa o

izgubi in dobičku, toda se mora poprej od te vsote odšteti postavka „čisti dobiček“, ki se potem navede v stolpcu 8 („čisti dobiček“). Če je račun izgube in dobička pokazal izgubo, potem se seveda stolpec 8 pusti prazen ter se vsota izgube navede v stolpcu 9.

Predpisi o pridobninskem davku so zelo zamotani. Marsikatera zadruga ne bo vedela, ko bo prejela pridobninski plačilni nalog, ali se ji je davek pravilno predpisal ali ne. V vseh takih dvomljivih slučajih naj se zadruga obrne do Zveze za pojasnilo in naj obenem doloži dotični plačilni nalog. Ako se bo videlo, da pridobninski davek ni pravilno odmerjen, bo Zveza sama napravila zadrugi priziv in jo skušala obvarovati morebitne škode. S takimi vprašanji pa naj se zadruge obračajo do Zveze takoj, ko prejmo pridobninski plačilni nalog, kajti rok za vložitev priziva ne znaša več 30, ampak le 15 dni, računano od dneva, ko je bil plačilni nalog izročen. Če se ta rok zamudi, ni priziv več dopusten.

IV. Vloga na delegacijo ministrstva financ v Ljubljani,

s katero se naznani izprememba pravil. To vlogo morajo napraviti samo hranilnice in posojilnice Rafajznovega ustroja, katerim so bile priznane pristojbinske ugodnosti. Vloga je prosta kolka in se predloži potom okrajnega finančnega ravnateljstva (pristojbinski oddelek).

V. Ministrstvu za trgovino in industrijo oddelek v Ljubljani, morajo kreditne zadruge v statistične svrhe poslati podatke po obrazcu, ki je bil objavljen v 4. številki „Narodnega Gospodarja“ iz l. 1921. Obrazec pa je precej nerazumljivo sestavljen in bi marsikatera vprašanja delala posojilnicam težave. Zato smo izposlovali pri pristojni

oblasti, da se zadovolji s tem, da pošljejo posojilnice le prepis svoje bilance v dveh izvodih. V ta prepis ni treba privzemati podatkov iz prometa in tudi ne podatkov iz računa o izgubi in dobičku. Ti podatki se pošljejo lahko tudi Zvezi, ki jih odda potem na pristojno mesto. Zveza je pripravljena na željo sama oskrbeti tozadevne prepise,

ako se ji dološlje računski zaključek, in jih potem sama vloži.

VI. Zadrudni Zvezi v Ljubljani

kot revizijski oblasti je treba doposlati dobeseden prepis zapisnika o občnem zboru in računski zaključek v dveh izvodih. To je treba storiti čimprej po občnem zboru.

◎ ◎ ◎ ◎ ◎ NOVE NAREDBE. ◎ ◎ ◎ ◎ ◎

Kolekovanje menic po začasnem zakonu o taksah in pristojbinah z dne 11. julija 1921. Že v „Narodnem Gospodarju“ št. 9 za l. 1921 smo na strani 183 prinesli tarifno postavko 31, po kateri se sedaj plačuje taksa od vseh vrst menic. Že tedaj smo omenili, da je po tej lestvici kolkovati sedaj menice ne glede na to, za koliko časa so izstavljene.

Ker kljub temu mnogi še niso na jasnem, navajamo posebej iz pravilnika o izvrševanju določil tega zakona člen 13. točka 10., ki se glasi: „Predpisi z dne 8. marca 1876, drž. zak. št. 16 za Slovenijo in Dalmacijo pod oddelkom II., kakor tudi iz oddelka V., ki se tičejo menic, ne veljajo.“ Glavno je bilo v tem razveljavljenem zakonu v § 4. določeno, da se za menice plačljive v šestih mesecih od dneva izstavitve, plačuje taksa po I. lestvici, menice, plačljive v več kot šest mesecih od dneva izstavitve pa taksa po II. lestvici. Kot že rečeno, je sedaj ta delitev menic z ozirom na čas plačljivosti od dneva izstavitve in primerno temu času plačevanje takse po I. ali po II. lestvici razveljavljeno in se za vse menice brez razlike plačuje taksa po posebni novi lestvici, kakor je navedena v tar. post. 31 zakona o taksah.

Za menice se smejo uporabljati samo ustrezne uradne golice, sicer se smatra, da

taksa ni plačana ter se kaznuje stranka z 20 kratnim zneskom celokupne takse poleg redne takse.

Lestvice. Na splošno željo prinašamo še enkrat sedaj veljavne lestvice, zlasti z ozirom na dejstvo, da so bile v raznih koledarjih objavljene lestvice s 100% povišanjem, ki pa je veljalo samo od 6. aprila pa do 30. novembra 1920 in sedaj ne velja več.

Lestvica za menice.

Tar. post. 31. Od vseh vrst menic se plačuje taksa po sledeči novi lestvici za menice:

	Din.	0.60
do 300 Din.		
preko 300 „ do 600 „	1.20	
„ 600 „ „ 1200 „	2.—	
„ 1200 „ „ 2000 „	4.—	
„ 2000 „ „ 3200 „	6.20	
„ 3200 „ „ 5000 „	9.80	
„ 5000 „ „ 6800 „	13.20	
„ 6800 „ „ 10.400 „	19.—	
„ 10.400 „ „ 14.000 „	25.—	
„ 14.000 „ „ 20.000 „	34.—	
„ 20.000 „ „ 26.000 „	43.—	
„ 26.000 „ „ 32.000 „	52.—	
„ 32.000 „ „ 38.000 „	61.—	
„ 38.000 „ „ 44.000 „	70.—	
„ 44.000 „ „ 50.000 „	79.—	
„ 50.000 „ „ 60.000 „	94.—	
„ 60.000 „ „ 70.000 „	109.—	
„ 70.000 „ „ 80.000 „	124.—	

preko	80.000 Din.	do	90.000 Din.	139.—
"	90.000 "	"	100.000 "	154.—
"	100.000 "	"	125.000 "	192.—
"	125.000 "	"	150.000 "	230.—
"	150.000 "	"	175.000 "	268.—
"	175.000 "	"	200.000 "	306.—
"	200.000 "	"	250.000 "	382.—
"	250.000 "	"	300.000 "	458.—
"	300.000 "	"	350.000 "	534.—
"	350.000 "	"	400.000 "	610.—
preko	400.000 "	"	500.000 "	760.—

preko 500.000 Din. vsakih 1000 Din. še po 1 dinar. Znesek izpod 1000 Din. se jemlje za popolnih 1000 Din.

Lestvica I.

za zadolžnice na osebno poroštvo pri Raiffeisenovkah.

Prerač. podl.		Prist. znesek	
	do	100 K	0.10 K
čez	100 K	" 150 "	0.20 "
"	150 "	" 300 "	0.40 "
"	300 "	" 600 "	0.80 "
"	600 "	" 900 "	1.20 "
"	900 "	" 1.200 "	1.60 "
"	1.200 "	" 1.500 "	2.— "
"	1.500 "	" 1.800 "	2.40 "
"	1.800 "	" 2.400 "	3.20 "
"	2.400 "	" 3.000 "	4.— "
"	3.000 "	" 4.500 "	6.— "
"	4.500 "	" 6.000 "	8.— "
"	6.000 "	" 9.000 "	12.— "

Pri zneskih nad 6.000 kron znaša pristojbina za vsakih 3.000 kron 4 krone več; vsak delni znesek pod 3.000 K je vzeti v račun kot poln znesek.

Lestvica II.

Za pravne listine.

Prerač. podl.		Prist. znesek	
	do	40 K	0.20 K
čez	40 K	" 80 "	0.40 "
"	80 "	" 120 "	0.60 "

čez	120 K	do	200 K	1.— K
"	200 "	"	400 "	2.— "
"	400 "	"	600 "	3.— "
"	600 "	"	800 "	4.— "
"	800 "	"	1.600 "	8.— "
"	1.600 "	"	2.400 "	12.— "
"	2.400 "	"	3.200 "	16.— "
"	3.200 "	"	4.000 "	20.— "
"	4.000 "	"	4.800 "	24.— "
"	4.800 "	"	6.400 "	32.— "

Pri zneskih nad 4.800 kron znaša pristojbina za vsakih 1.600 kron 8 kron več; vsak delni znesek pod 1.600 kron se vzame v račun kot poln znesek.

Lestvica III.

Procentna lestvica.

Prerač. podl.		Prist. znesek	
	do	20 K	0.20 K
čez	20 K	" 40 "	0.40 "
"	40 "	" 60 "	0.60 "
"	60 "	" 100 "	1.— "
"	100 "	" 200 "	2.— "
"	200 "	" 300 "	3.— "
"	300 "	" 400 "	4.— "
"	400 "	" 800 "	8.— "
"	800 "	" 1.200 "	12.— "
"	1.200 "	" 1.600 "	16.— "
"	1.600 "	" 2.000 "	20.— "
"	2.000 "	" 2.400 "	24.— "

Pri zneskih nad 2.400 kron znaša pristojbina za vsakih 800 kron 8 kron več; vsak delni znesek pod 800 kron se vzame v račun kot poln znesek.

□ □ □ □ □ □ ZADRUŽNIŠTVO. □ □ □ □ □ □

Revizorska konferenca v Ljubljani.

Dne 28. decembra ob 10. dop. se je vršila v Akademskem domu konferenca revizorjev Zadružne zveze. Navzoči so bili vsi revizorji, od načelstva podpreds. prof. Remec, dekan Zabret, dr. Mohorič, od nadzorstva prof. Verbič, ki je vodil konferenco, in katehet Zaplotnik, od tajništva tajnik Kralj in dr. Basaj.

Poslednja taka konferenca se je vršila že več kot pred enim letom in na žalost se niti sklepi poslednje konference, zabeleženi v zapisniku, niso izvršili iz vzrokov, ki jih je pojasnil ravnatelj Legat. Tudi sklep, da obravnavajo revizorji praktična vprašanja iz reviz. prakse in jih kot krajše članke objavljajo v Narodnem Gospodarju, se dosedaj še ni izvrševal, pač pa se bo v bodoče.

Sledi referat rev. Krištofiča o „Enotnem postopanju pri revizijah“, o katerem se je razvila živahna debata, ki so se jo vdeleževali poleg drugih zlasti revizor Ferjančič in revizor Barle. Povdarja se potreba enotnega postopanja v tem smislu, da ni v istem vprašanju diskrepance med posameznimi revizorji. V splošnem tega tudi ni. Ker pa so diskrepance možne in da se tej možnosti že naprej izognemo, temu naj služijo revizorske konference, na katerih taka dvomljiva vprašanja pridejo v razpravo in se ugotovi prava rešitev, ki je potem za vse revizorje obvezna. Z druge strani se naglašaja potreba enotnosti reviz. postopanja tudi v tem pogledu, da en revizor polaga važnost in obširno obdelava samo nekatera vprašanja, dočim se drugih komaj dotakne, drugi pa zopet ravno nasprotno. Priznavajoč delno upravičenost tega opozarja revizor Barle na dejstvo, da se individualnost ne da zatajiti, niti individualnost revizorja, niti individualnost zadruga,

njenega načelstva in njenega poslovanja in bi bilo gotovo škoda, ako v svrhu večje unifikacije individualnost preveč potlačimo.

Sledijo sklepi: glede posojil članom načelstva, glede ugotovitve gmotnega stanja zadruga in števila članov v reviz. poročilu, glede statističnih podatkov, ki jih je prekrbeti ob priliki revizije in glede informativnih poročil. Sklene se tudi prirejati predavanja za zadrugarje po okrožjih, pri katerih je opozarjati zlasti na običajne pogrške poslovanja, kakor jih odkrivajo revizije.

Prof. Remec priznava, da je zasluga vestnega dela revizorjev, da je v večini zadruga kljub vojni in kljub težkim razmeram po vojni nastopila konsolidacija, tako da mnoge že naravnost vzorno poslujejo. Čakajo nas pa še velike moralne naloge: poživiti v zadrugarjih zadružnega duha in vltiti jim zadružno disciplino, tako da jim ne bo edino merilo vsega osebni dobiček. V to svrhu bodo poleg okrožnih predavanj potrebni vsaj vsaka dva meseca sestanki zadrugarjev. Taki sestanki bodo velikega pomena za zadružno vzgojo.

Dr. Basaj opozarja na težave, ki jih ima revizor, ker združuje v sebi dve vlogi: vlogo uradnega revizorja, ki ima po zakonu postopati in je po zakonu odgovoren in pa vlogo prijatelja in učitelja zadrugarjev, ki jo ima vršiti kot odposlanec Zveze. V tej poslednji vlogi ima skrbeti za stik med Zvezo in članico, učiti in pokazati, kako delajo pravi zadrugarji in veliko bolj kot prijatelj z lepo besedo vzgajati nego kot uradna oseba suho ugotavljati.

Sklene se še, da se prihodnja konferenca vrši čez mesec. Razpravljalo se bo o reviz. vprašanjih po oddelkih na podlagi referata „Goriška zveza“. Pod tem kratkim na-

slovom je naši javnosti znana do letos pod imenom „Goriška zveza gospodarskih zadrug in društev, registrovana zadruga z omejeno zavezo“ pri okrožni sodnji v Gorici vpisana zveza goriških zadrug. Pri letošnjem izrednem občnem zboru 13. septembra se je med drugimi spremembami pravil sklenilo tudi, da se naši „Zvezi“ nadene novo krajše ime: „Zadružna zveza“ v Gorici, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Morda ne bo odveč, če nas naši čitatelji-zadrugetarji nekoliko поближе spoznajo, da bodo vedeli, kakšna tvorba je ta Goriška zveza, o kateri so tu v naših krajih gotovo že večkrat slišali.

Do leta 1904 je družila večino goriških zadrug v zadružno enoto le 1899 ustanovljena „Centralna posojilnica“ v Gorici. Ko se je 1. 1902 obrnila do poljedelskega ministrstva s prošnjo, naj ji nakloni za njeno delovanje kot zveza podporo, je vlada sicer obljubila podporo, a le pod pogojem, da se loči zveza od posojilnice in ustanovi samostojna zveza zadrug. Vsled tega je prišlo do ustanovitve „Goriške zveze“, ki je bila vpisana v zadružni register goriške okrožne sodnije vsled sklepa z dne 20. januarja 1904.

Njen prvi predsednik je bil za Goriško velezaslužni dr. Anton Gregorčič. Do prvega občnega zbora, 16. marca 1905, je pristopilo 22 zadrug: Hranilnice in posojilnice: Biljana-Medana-Bilje, Cerčno, Čepovan Črniče, Dornberg, Kamnje, Kojsko-Šmartno, Miren, Pevma Renče, Rihemberg, Solkan, Šempeter, Štanjel, Štjak, nadalje Centralna posojilnica, Krojaška zadruga v Gorici, Ljudska opekarna Bilje, Gospodarsko društvo Renče, Kmetijska zadruga Ročinj, Kmetijsko društvo Šempeter. Tem prvim stebrom se je do leta 1908 pridružilo le še 6 članic. A v tem letu, ko je Zveza očitno že prestala začetne težave, se ji je pridružilo nič manj kot 30 novih

zadrug. Ta veliki uspeh moramo pripisati v veliki meri takratnemu živahnemu prosvetnemu delovanju po vsej naši deželi, katerega se tudi Goriška zveza kot vpoštevanja vreden kulturni faktor vrlo udeleževala. Prirejala je poučne tečaje in njeni propagatorji so na številnih gospodarskih shodih potom žive besede širili zadružno misel.

„Zveza“ je skrbela od kraja za denarno poravnavo med včlanjenimi zadrugami. Centralna posojilnica jim je služila do vojne kot skupna blagajna. Že prvo leto je pa pričela organizirati tudi preskrbovanje kmetijskega prebivalstva z najnujnejšimi predmeti: umetnimi gnojili, žveplom in modro galico. Z blagovnim prometom je imela velike težave, kajti orala je ledino. Ako se sedaj kdo lahko ponaša z boljšimi uspehi, naj ne pozabi, da zida na temelju, ki ga je vstvarila Goriška zveza.

V „Samoupravi“ št. 1 in 2 iz l. 1910 beremo: „Tudi Goriška zveza gospodarskih zadrug in društev se lahko ponaša z naravnost krasnimi uspehi na gospodarskem polju. Nje koristno delovanje se razteza čez ves slovenski del dežele. Vse to je deželni zbor sprevidel in uvaževal, ko je dovolil „Zvezi“ stalni letni prispevek K 6000.—.“

Med največje „zvezine“ zasluge spada brezdvomno, da je s strogimi in natančnimi revizijami vpeljala v naše zadružništvo neobhodno potrebno disciplino. Njen prvi revizor je bil g. Svitoslav Premrou, ki je bil do l. 1920 njen vodja.

Do leta 1910 je organizirala „Zveza“ že skoro vse panoge zadružništva. Lepo so že uspevale tudi kmetijske in vinarske zadruge, mlekarne in z njimi zvezana živinorejska organizacija. Le za konsume še ni bilo dovolj životvorne podlage.

V tem letu se pa začne opazati v dosedaj veselem in krepkem razvoju zastoj. Pojavljati so se pričeli prvi znaki predsto-

ječe gospodarske krize, ki ji je sledila svetovna vojna. V tem oziru je zelo zanimivo zasledovati naše zapiske, v katerih se vedno bolj oglašajo pritožbe radi pomanjkanja denarja, dviganja in padanja obrestne mere cen pri blagu itd.

Leta 1914 se je imela obhajati desetletnica Goriške zveze; štela je že 91 članic. Toda prišla je vojna in na mah ustavila vse združno gibanje v Brdih, Goriški okolici, na Krasu in ob gorenji Soči do Bovca. Urad se je moral vsled nevarnosti koncem junija 1915 preseliti v Ljubljano, kjer je zveza pri Zadržni zvezi dobila gostoljubno streho. Ostala je tam do konca avgusta 1918.

Ves vojni čas je „Zveza“ v okvirju močnosti nadaljevala svoje poslovanje kot osrednja združna organizacija. Za zadrage, ki so svoje delovanje vsled vojne prekinile, je vodila vse potrebne posle.

Po vrnitvi v domovino se je z vso energijo lotila organizacije obnovitvenega dela. Zavzemala je po svoji inicijativi pri tem delu zelo odlično mesto.

Prišel pa je polom starega režima in kot najvažnejša posledica za nas je stopilo v ospredje vprašanje izmenjave denarja. Prišli so dnevi največjih težav za naše združništvo, pod katerimi trpimo še danes. Zveza je imela ob prevratu svoj denar naložen deloma v Ljubljani, deloma tu v Gorici. A ne tu in ne tam ni mogla in ne more priti do svojega imetja.

Kljub vsemu temu je „Zveza“ započela zelo živahno delovanje.

V prvi vrsti je bilo treba vpostaviti za druge, ki jim je vojna prekinila delovanje. To pa je bilo zelo težavno delo. Urediti je bilo treba vsaki posebej knjigovodstvo za

vsaj vojna leta. Ker so bile deloma tudi poslovne knjige uničene, je bilo to naravnost ogromno delo. Vendar se je do danes že skoro vse to delo izvršilo. Le par zadržug iz raznih razlogov še ni bilo mogoče obnoviti.

Vsled nove državne meje so ostale na naši strani razne zadrage, ki so prej gravitirale v Ljubljano. Oklenile so se nas in mi smo jim šli na roko, kolikor je bilo v naši moči. Vsled potrebe razmer so se pričele ustanavljati razne Stavbene zadrage, posebno v Goriški okolici. Tem je „Zveza“ posvetila svojo posebno pozornost. Dosedaj jih je sprejela 17 ter jim poskrbela tudi posebnega tajnika.

Po deželi je pričelo živahno zanimanje za konsumna društva in se jih je več ustanovilo s pomočjo „Zveze“, ki se sedaj bavi z mislijo ustanovitve blagovne centrale za Goriško.

V „Gospodarskem svetu“, ki se je ustanovil za Julijsko Krajino, ima dva delegata.

O sedanjosti je težko pisati, bodočnost še ni jasna. Vemo pa, da nam bosta trdna volja in Božja pomoč pomagala prenesti tudi sedanje težke dni. (Doktorič, Gospodarski list, Januar 1922.)

Vsem zadržugam. Kot pretečeno leto bo tudi letos „Nar. Gospodar“ izhajal redno 15. dne vsakega meseca. Zato moramo imeti rokopise in vabila vsaj 8. dne vsakega meseca v rokah, da jih moremo priobčiti še v istem mesecu.

List se bo v l. 1922 še bolj kot dosedaj posvetil praktičnim vprašanjem združništva in bodo o takih vprašanjih pisali praktiki gg. revizorji. Zato ga toplo priporočamo vsem zadržnikom v čtivo, ker bodo s tem obvarovali zadrugo marsikatero škodo in jo vodili vedno tako, kot zahteva zakon in pravila.

Za združno izobrazbo in za vzgojo združnega duha in discipline je potrebno, da list čitajo in si zato naročijo vsaj člani načelstva in nadzorstva; dobro je seveda, če ga čitajo tudi drugi združniki.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrečno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drug občen zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na občni zbor

Živinorejske zadruga v Strugah,
registrirane zadruga z omejeno zavezo,
ki se vrši dne 29. januarja 1922 ob 3. uri pop. v prostorih hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Poročilo načelstva in nadzorstva.
4. Odobritev računskih zaključkov za leta 1920 in 1921.
5. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na občni zbor

Sirarske zadruga v Stari Fužni,
registrirane zadruga z omejeno zavezo,
ki bo dne 2. februarja 1922 ob 2. uri popoldne v prostorih Sir. zadruga.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Koprivnici,
registr. zadruga z neomejeno zavezo,
ki bo dne 29. januarja 1922 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih kaplanje.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Odobritev rač. zaključka.

4. Prememba pravil.

5. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva.

6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijske nabavne in prodajne zadruga v Šmartnem na Paki,
reg. zadruga z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 2. svečana 1922 dopoldne ob 1/2 9 uri v prostorih stare šole.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1921.
3. Sklepanje o obrestovanju članskih deležev.
4. Volitev nadzorstva.
5. Predlogi in slučajnosti.

Vabilo na občni zbor

Mlekarske nakupovalne in prodajalne zadruga v Predosljih,
reg. zadruga z omejeno zavezo,
ki bo dne 2. svečana ob 3. uri popoldne v mlekarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Rupertu na Dolenjskem,
reg. zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 29. januarja 1922 ob 8. uri zjutraj v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1921.
4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Čitanje revizijskega poročila.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Okrajne posojilnice v Krškem,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
ki bo dne 19. febr. 1922 ob 11. uri dop.
v svoji pisarni.

Dnevni red:

1. Račun za l. 1921.
2. Volitev načelstva in nadzorstva.
3. Predlogi.

Vabilo na občni zbor

Kmetijskega društva v Mengšu,
reg. zadruga z omejeno zavezo,
ki bo dne 29. januarja 1922 ob 3. uri po-
poldan v društvenem domu v Mengšu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921.
3. Prememba pravil.
4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Trbojah,
registrovane zadruga z omejeno zavezo,
ki se vrši dne 26. februarja 1922 ob 10. uri
dopoldne v župnišču v Trbojah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921.
3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Vabilo na občni zbor

**Kmetijske nabavne in prodajne zadruga
v Gor. Straži,**
reg. zadruga z omejeno zavezo,
ki se vrši dne 26. januarja ob 1/2 2. uri po-
poldne v zadrugi pisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev rač. zaključka za l. 1921.
4. Volitev nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Slučajnosti.

Vabilo na občni zbor

**Kmetijskega društva v Št. Vidu nad
Ljubljano,**
registrovane zadruga z omejeno zavezo,
ki bo 12. februarja ob 3. popoldne v cer-
kveni dvorani.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev rač. zaključka za l. 1921.
4. Volitev dveh članov načelstva.
5. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Krki,
registrovane zadruga z -neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 2. februarja 1922 ob
pol 8. uri zjutraj v posojilnični pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921.
3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Vabilo k rednemu občnemu zboru

Živinorejske zadruga v Radovljici,
registrovane zadruga z omejeno zavezo,
ki bo 24. januarja ob 2. uri pop. v šoli
v Radovljici.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva.
3. Odobritev rač. zaključka.
4. Slučajnosti.

Vabilo na občni zbor

**Ljudske hranilnice in posojilnice v Zagorju
ob Savi,**
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
ki bo dne 29. januarja 1922 ob 4. uri pop.
v Zadrugi domu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva.
5. Slučajnosti.